

Resultaten effectmeting van 'De Rust van Natuur'. Een Health Visual voor mensen met dementie in zorginstelling 'Zorgwaard'. Ontwikkeld en geproduceerd door Beter door Beeld.

Probleemstelling

Vaak voorkomende problemen bij mensen met dementie zijn angst, onrust, agressie, spanning en een verminderd concentratievermogen; 'negatief gedrag'. Dit kan leiden tot medicatie en vrijheid beperkende maatregelen, en dus complicerende factoren bij zorgpersoneel. Jarenlang wetenschappelijk onderzoek in binnen- en buitenland beschrijft de positieve effecten van het 'Healing Environment'- principe; het creëren van een natuurlijke omgeving met een curatieve, dan wel preventieve werking op patiënten/cliënten met dementie. Belangrijk onderdeel hiervan zijn 'Health Visuals'; films die in alle toegankelijkheid en nabijheid natuurlijke omgevingen laten zien. De feed-backfeedback tot nu toe:

Rustgevend, stressverminderend, minder verveling en neemt angst en onrust weg.

Doel

Het doel van dit onderzoek: Heeft de Health Visual 'De Rust van Natuur' van Beter door Beeld een positief effect op het welzijn van de bewoners; i.e. minder angst, onrust, agressie en stress? Ook wordt gekeken naar een vermindering van medicatie en vrijheid beperkende maatregelen.

Om de effecten van 'De Rust van Natuur' te onderzoeken is een enquête opgesteld met drie meetmomenten, te weten:

- Nulmeting; voorafgaand het onderzoek
- Tussenmeting; 2 maanden na start onderzoek
- Eindmeting; 4 maanden na start onderzoek

Voor elke meting is dezelfde enquête gebruikt. De enquêtes zijn ingevuld door het zorgpersoneel.

Conclusie

Het onderzoek geeft duidelijk aan dat 56% van de bewoners baat heeft bij de 'De Rust van Natuur'. Het negatieve gedrag bij deze bewoners neemt met 66% af. Als gevolg van deze afname blijkt dat een significant aantal bewoners minder gedragsmedicatie hoeft te gebruiken. Bij 2 bewoners wordt een verminderde inzet van vrijheid beperkende maatregelen gemeld.

Bewoners

Aan het onderzoek hebben 34 bewoners met dementie, verspreid over 7 woongroepen, meegedaan.

Health Visual 'De Rust van Natuur'.

Beter door Beeld heeft in nauwe samenwerking met zorgprofessionals en andere betrokken partijen de film 'De Rust van Natuur' gemaakt. Specifiek voor mensen met dementie. In diverse ruimtes en woongroepjes is de film al dan niet doorlopend te zien.

De speelduur van 'De Rust van Natuur' is 90 minuten en onderverdeeld in clips van ongeveer 3 minuten. Deze clips wisselen elkaar rustig af. Ook de clips zelf zijn 'dichtbij-huis-natuur' en rustig samengesteld. Gecombineerd met de specifieke wijze van filmen en monteren met een stilstaande achtergrond en bewegende voorgrond krijgt de kijker de tijd om het onderwerp (koolmeesjes,

lammetjes, wolkenluchten, ruisende bomen) in zich op te nemen. Ook de audio -muziek, natuur, stilte- draagt bij aan het karakter. De computeraansturing zorgt ervoor dat de film continu blijft spelen. Patiënten kunnen op elk willekeurig moment beginnen met kijken.

Enquête

De enquête bevat 3 onderwerpen: Gedrag, gedragsmedicatie en vrijheid beperkende maatregelen.

Gedrag bestaat uit 14 onderdelen; onrustig, angstig, boos, agressief, moeilijk te kalmeren, moeilijk ontspannen, zinloos repetitieve bewegingen maken, korte spanningsboog, somber/zwaarmoedig, verveling, geeft pijn aan, verward, ontremd en apathisch. Bij elk onderdeel is gevraagd om aan te geven op de schaal van 0 tot 6 in hoeverre het beschreven gedrag bij de cliënt de afgelopen twee weken is voorgekomen. 0 = nooit en 6 = zeer frequent.

Gedragsmedicatie en eventuele vrijheid beperkende maatregelen kent 2 onderdelen; standaard gebruik of alleen als nodig. De vragen hierover kennen alleen een ja/nee antwoord. Bewoners waarbij niet alle meetmomenten zijn ingevuld zijn niet in de resultaten mee genomen.

Resultaten

De nulmeting telde 34 bewoners. Uiteindelijk zijn bij 22 bewoners alle drie meetmomenten ingevuld. Daarvan waren er 18 statistisch betrouwbaar. Vier bewoners vielen af door bij de nulmeting een sterk negatief gedrag te vertonen en bij de eindmeting op alle fronten zeer positief. Een te grote afwijking van het gemiddelde.

Bij **Gedrag** vertoont 56% van de bewoners een significante daling van 66% van 'negatief gedrag'. Hoewel er onderlinge verschillen tussen de bewoners in het type negatief gedrag zijn, toch laten alle gemeten onderdelen een daling zien.

Gedragsmedicatie. 6 van de 15 bewoners, die standaard gedragsmedicatie gebruiken, kunnen met minder medicatie toe. Bij de 2 bewoners, die alleen zo nodig medicatie krijgen, was er geen afname te constateren. Bij 2 bewoners die zowel standaard als zo nodig medicatie kregen was er wel een afname in zo nodig medicatie waar te nemen. Bij 2 van de 9 bewoners waarbij vrijheid beperkende middelen worden ingezet, is een afname van deze middelen gerapporteerd.

Gedrag:

Van de 18 bewoners vertonen er bij de nulmeting 15 negatief gedrag. Na 4 maanden is bij 10 bewoners het negatieve gedrag verminderd of verdwenen. Bij 4 bewoners was geen verandering waarneembaar en bij 1 bewoner was sprake van een verslechtering.

Om het vertoonde gedrag te bepalen is gevraagd om een score in te vullen voor 14 onderdelen:

Geef aan op een schaal van 0 tot 6 in hoeverre het beschreven gedrag bij de cliënt de afgelopen twee weken is voorgekomen.

0 = nooit en 6 = zeer frequent

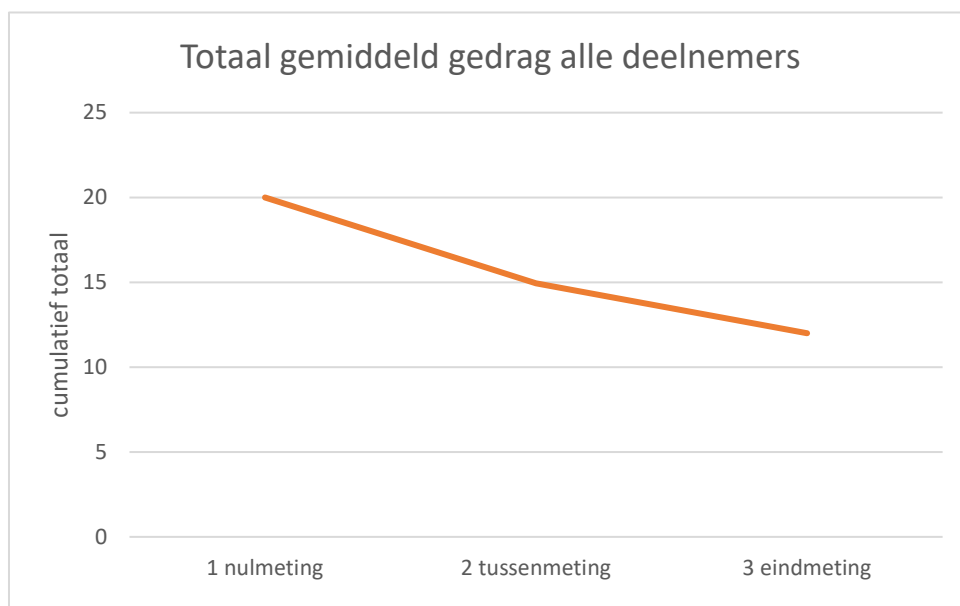
Dit leverde voor elk van de bewoners een totaalscore op. (Tabel 1). De bewoners die een significante verlaging van het negatieve gedrag vertonen zijn groen gekleurd. Bewoner 143-6 toont een verslechtering van het negatieve gedrag.

Tabel 1

Bewoner	nulmeting	tussenmeting	Eindmeting
143-8	2	1	1
143-7	25	9	30
143-6	12	13	29
143-4	29	14	12
143-3	4	11	19
143-2	10	19	10
143-5	35	11	13
117-8	45	43	34
H-6	21	9	4
H-5	12	4	1
H-3	26	18	10
H-2	27	6	8
V-7	17	17	8
V-5	5	12	2
V-4	7	9	5
V-3	37	28	13
V-2	25	26	10
H-1	21	19	7
Gemiddeld	20,0	14,9	12,0
per gedrag	1,43	1,06746	0,85714857

De grafiek toont een afname van 40% van het negatieve gedrag berekend op het totaal aantal deelnemende bewoners.

Grafiek 1

Gedrag op basis van individuele onderdelen

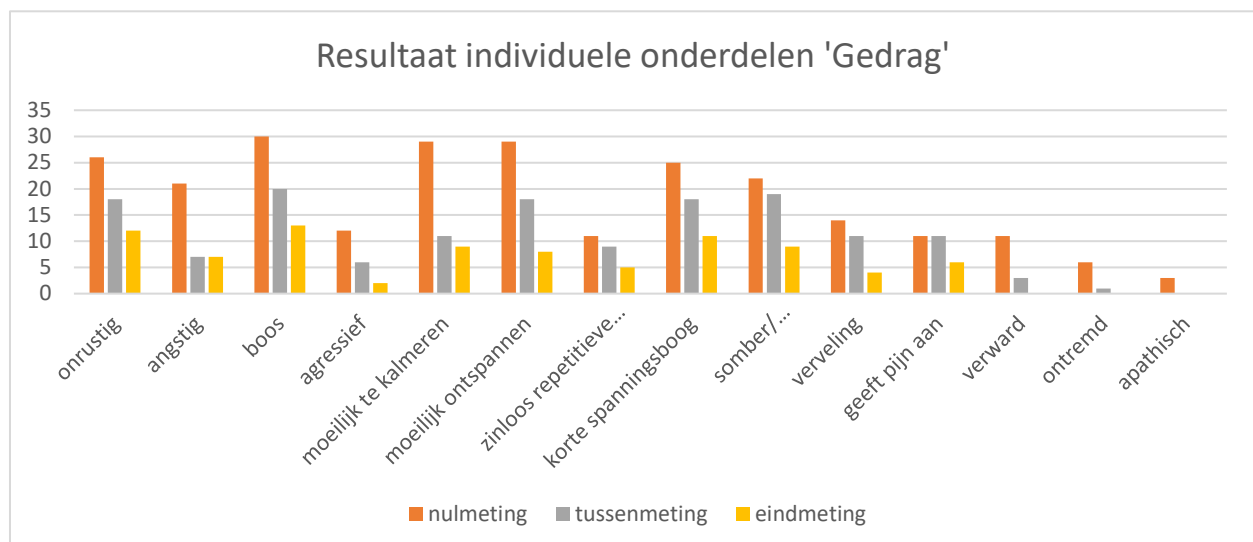
De scores per onderdeel van het 'Gedrag' laten onderling grote verschillen zien. Zo zijn de scores voor onrustig, angstig, boos, moeilijk te kalmeren en korte spanningsboog erg hoog in vergelijking met de andere onderdelen. Het aantal bewoners dat op deze onderdelen scoort is ook erg hoog. Daarentegen scoren ontremd en apatisch laag. Ook zijn er grote verschillen tussen de individuele bewoners. Waar de een hoog scoort op verveling en somber/zwaarmoedig, scoort de ander hoog op agressief en moeilijk te kalmeren. Hieruit blijkt dat er kritisch gekeken moet worden naar de opbouw van negatief gedrag voor individuele bewoners. Daarom worden de individuele vragen geanalyseerd op totaal en op individueel niveau.

Het resultaat van elk afzonderlijk onderdeel laat zien dat het negatieve gedrag tijdens de onderzoeksperiode significant daalt. Opvallend is dat, door de grote onderlinge verschillen tussen de bewoners, er twee of drie bewoners verantwoordelijk zijn voor de totale score op onderdelen verveling, verwardheid en zinloos repetitieve bewegingen. De totale gemiddelde afname van negatief gedrag bedraagt 66 % (Tabel 2). Grafiek 2 verduidelijkt de afname van het negatieve gedrag per onderdeel.

Tabel 2

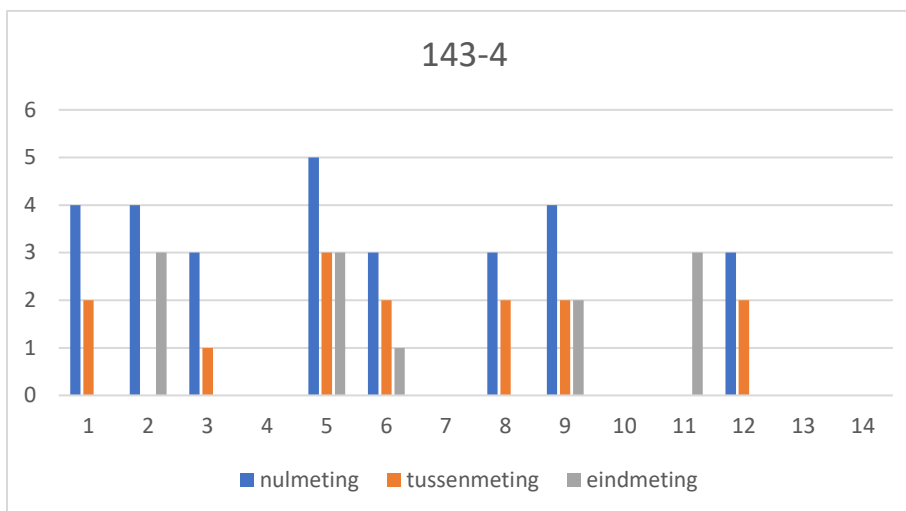
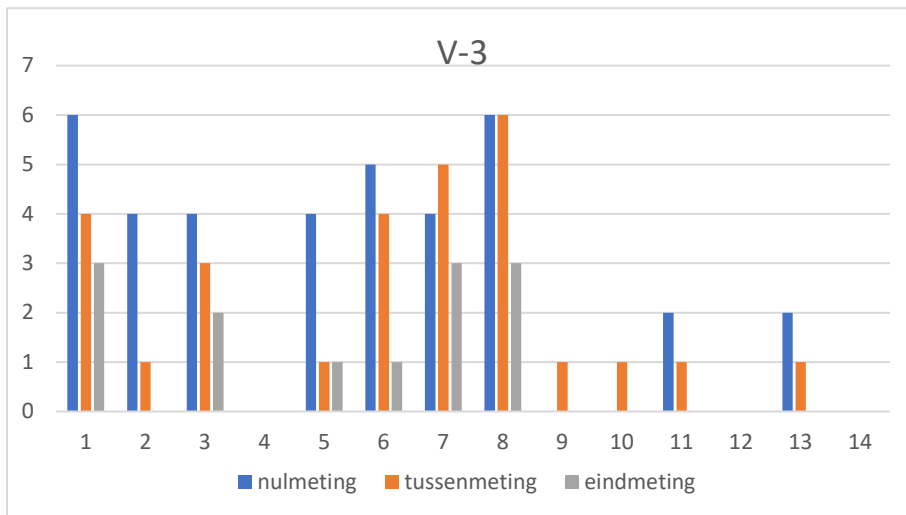
	onrustig	angstig	boos	agressief	moelijk te kalmeren	moelijk ontspannen	zinloos repetitieve bewegingen maken	korte spanning sboog	somber/zwaarmoedig	verveling	geeft pijn	verward	ontremd	apathisch		
																TOTAAL
nulmeting	26	21	30	12	29	29	11	25	22	14	11	11	6	3		250
tussenmeting	18	7	20	6	11	18	9	18	19	11	11	3	1	0		152
eindmeting	12	7	13	2	9	8	5	11	9	4	6	0	0	0		86
Afname in %	54	67	57	83	69	72	55	56	59	71	45	100	100	100		66

Grafiek 2: Totaal score (y-as) bij individueel onderwerp (x-as)

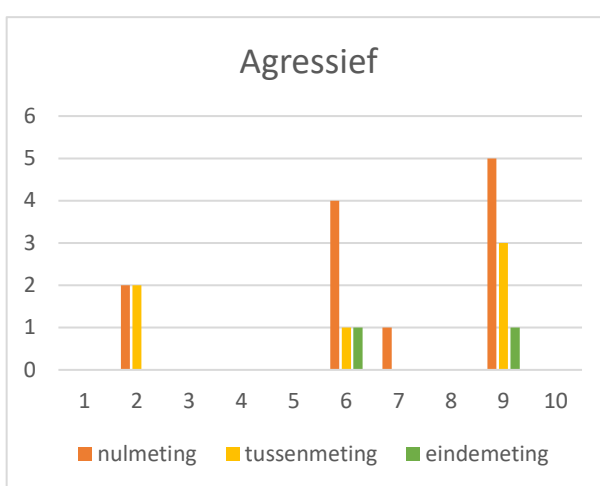
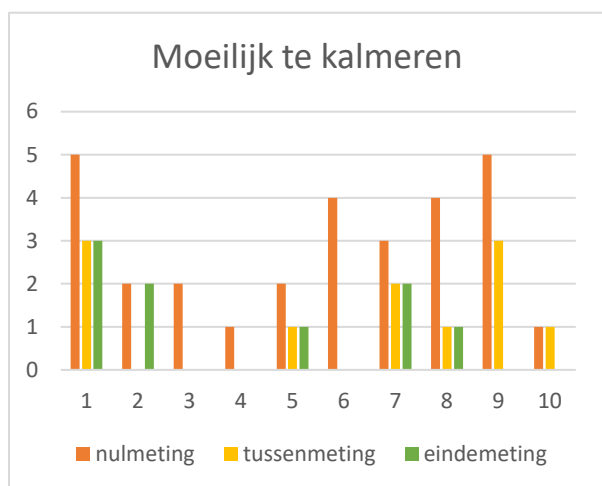
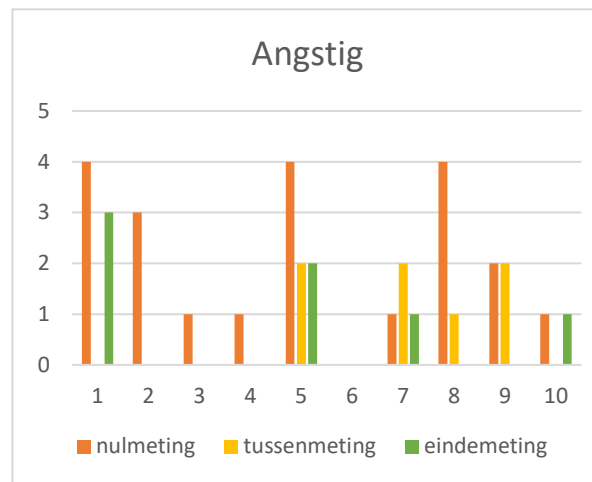
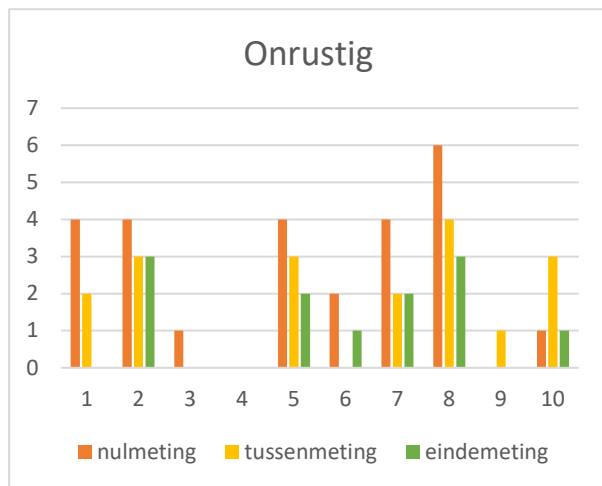
Hieronder worden enkele voorbeelden van verschil in afzonderlijke onderdelen van 'gedrag' voor individuele bewoners weer gegeven.

Grafiek 3 en 4: score 0 tot 6 (y-as) op afzonderlijk onderdeel Gedrag (x-as)

Voorbeelden van individuele onderdelen bij de 10 bewoners, die een afname van het negatieve gedrag vertonen:

Grafiek 5 t/m 8: score 0 tot 6 (y-as) op afzonderlijk onderdeel Gedrag (x-as)

Gedragsmedicatie:

Tijdens de meetperiode van 4 maanden blijkt dat er van de 15 bewoners, die standaard gedragsmedicatie gebruiken, er 6 zijn die met minder medicatie toe kunnen.

Onderstaande tabel 3 geeft inzicht in het medicatiegebruik. De rood gekleurde bewoners gebruiken standaard gedragsmedicatie. Als de vraag op de meetmomenten tussenmeting of eindmeting met ja beantwoord wordt, betekent dit dat er de afgelopen 2 weken daarvoor geminderd kon worden met de medicatie.

Tabel 3a: ja = gebruikt standaard gedragsmedicatie

bewoner	nulmeting
143-8	nee
143-7	ja
143-6	ja
143-4	ja
143-3	ja
143-2	nee
143-5	ja
117-8	ja
117-4	ja
H-7	ja
H-6	nee
H-5	nee
H-3	nee
H-2	nee
V-7	nee
V-6	ja
V-5	nee
V-4	ja
V-3	ja
V-2	nee
V-1	nee
H-1	nee
144-5	ja

Tabel 3b: ja = gedragsmedicatie verminderd

bewoner	tussenmeting	eindmeting
143-8	ja	Nee
143-7	ja	Nee
143-6	nee	Nee
143-4	nee	Ja
143-3	ja	Nee
143-2	nee	Nee
143-5	ja	Ja
117-8	nee	Nee
117-4	nee	Nee
H-7	ja	Nee
H-6	nee	Nee
H-5	nee	Nee
H-3	nee	Nee
H-2	nee	Nee
V-7	nee	Nee
V-6	nee	Nee
V-5	nee	Nee
V-4	nee	Nee
V-3	nee	Nee
V-2	nee	Nee
V-1	nee	Nee
H-1	nee	Nee
144-5	nee	Nee

Bij de bewoners (aantal 2) die alleen zo nodig medicatie krijgen, was er geen afname te constateren. 7 bewoners krijgen naast de standaardmedicatie ook zo nodig extra medicatie. Bij 2 bewoners van deze groep was er wel een afname in zo nodig extra medicatie waar te nemen.

Tabel 4: rood alleen incidenteel gedragsmedicatie, blauw standaard gedragsmedicatie en zo nodig extra medicatie

Tabel 4a: ja = gebruikt gedragsmedicatie

Bewoner	nulmeting
143-8	nee
143-7	ja
143-6	ja
143-4	nee
143-3	nee
143-2	nee
143-5	ja
43-2	ja
117-8	ja
117-4	ja
H-7	ja
H-6	nee
H-5	nee
H-3	nee
H-2	nee
V-7	nee
V-6	nee
V-5	nee
V-4	nee
V-3	nee
V-2	nee
V-1	nee
H-1	nee
144-5	ja
44-6	ja

Tabel 4b: ja = gedragsmedicatie verminderd

Bewoner	tussenmeting	Eindmeting
143-8	Ja	Nee
143-7	Ja	Nee
143-6	Nee	Nee
143-4	Nee	Ja
143-3	Ja	Nee
143-2	Ja	Nee
143-5	Ja	Ja
43-2	Nee	Nee
117-8	Nee	Nee
117-4	Nee	Nee
H-7	Nee	Nee
H-6	nee	Nee
H-5	nee	Nee
H-3	nee	Nee
H-2	nee	Nee
V-7	nee	Nee
V-6	nee	Nee
V-5	nee	Nee
V-4	nee	Nee
V-3	nee	Nee
V-2	nee	Nee
V-1	nee	Nee
H-1	nee	Nee
144-5	nee	Nee
44-6	nee	Nee

Inzet vrijheid beperkende middelen:

Bij 2 van de 9 bewoners, waarbij vrijheid beperkende middelen worden ingezet, is een afname van deze middelen gerapporteerd.

Onderstaande tabellen 5a en 5b geven inzicht in het toepassen van vrijheid beperkende middelen. Bij de rood gekleurde bewoners worden vrijheid beperkende middelen ingezet. Als de vraag op de meetmomenten tijdens of na met ja beantwoord wordt, betekent dit dat er de 2 weken daarvoor geminderd kon worden met de vrijheid beperkende middelen

Tabel 5a: ja = gebruikt beperkende middelen

Bewoner	nulmeting
143-8	ja
143-7	ja
143-6	ja
143-4	nee
143-3	nee
143-2	ja
143-5	ja
117-8	ja
117-4	ja
H-7	nee
H-6	nee
H-5	nee
H-3	ja
H-2	nee
V-7	nee
V-6	nee
V-5	nee
V-4	nee
V-3	nee
V-2	nee
V-1	nee
H-1	nee
144-5	ja
44-6	nee

Tabel 5b: ja = vermindering
vrijheid beperkende middelen

Bewoner	tussenmeting	Eindmeting
143-8	ja	Nee
143-7	nee	Nee
143-6	nee	Nee
143-4	ja	Ja
143-3	ja	Ja
143-2	nee	Nee
143-5	ja	Ja
117-8	nee	Nee
117-4	nee	nee
H-7	nee	nee
H-6	nee	nee
H-5	nee	nee
H-3	nee	nee
H-2	nee	nee
V-7	nee	nee
V-6	nee	nee
V-5	nee	nee
V-4	nee	nee
V-3	nee	nee
V-2	nee	nee
V-1	nee	nee
H-1	nee	nee
144-5	nee	nee
44-6	nee	nee